

Ukážka č. 1

Toto miesto majú miestni obyvatelia veľmi radi. Treba sa vybrať chodníkom od mora na východ a potom musíme ísť hore korytom vyschnutej bystriny. Slnko na nebi mocne žiari, no vietor je chladný. Nie sú tu stromy. Studený vietor sa zarýva do pier a vháňa slzy do očí. Žijú tu len škorpióny a hady. Sú tu ostro lomené skaliská, na ktorých iskrí svetlo. Na obzore sa vlní opar. Pripomína rozmihotané steblá suchej trávy. Púšť sa trbliece. Južný vetrík rozviruje mračná piesku. Mladý pastier sa obzerá okolo seba. Skúma okolitú krajinu, každý jej bod. Jeho silueta pripomína dravého orla.

1. Z textu ukážky č. 1 vypíš expresívne slovo

a) záporného zafarbenia _____

b) kladného zafarbenia _____

2. Ktorý slohový postup je použitý v texte ukážky č. 1?

a) informačný b) opisný c) rozprávací d) výkladový

3. Koľko súvetí sa nachádza v texte ukážky č. 1?

a) 6 b) 5 c) 4 d) 3

4. Vypíš z textu ukážky č. 1

a) vetu s viacnásobným vetným členom.

b) holú vetu. _____

5. Ktorá možnosť obsahuje len predložky?

a) kvôli, na, pod, do, za c) na, tu, vo, ku, aj

b) s, od, mi, keď, pri d) iba, ponad, so, k, pri

6. Ktorá frazeologická jednotka vyjadruje ľahostajnosť?

a) Vzal nohy na plecia.

c) Pokrčil plecami.

b) Všetko je na jej pleciach.

d) Prehadzuje si povinnosti z pleca na plece.

7. Z prvej vety ukážky vypíš všetky slová, ktoré majú rovnaký slovotvorný základ.

Ukážka č. 2

A národ oboril sa na národ

A národ oboril sa na národ s
úmyslom vraždy, s besom skaziteľa.

Kres spráskal pušiek, zahrmeli delá:
zem stene, piští vzduch, rvú vlny vôd,

kde bleskom kmitla hrozná Astarot.

**A jak v žne postat' zbožia líha zrelá pod
kosou, radom váľajú sa telá;** v cveng
šabieľ špl'achce čerstvej krvi brod...

Tak vo víchrici totej ukrutenstva,
nímž ani tiger dravšie nezúri,

zapadá nie zvek: výkvet človečenstva,
života radosť smrtnej do chmúry,
v prach purpur všel'udského dostojenstva,
v sutiny **jasný palác** kultúry!

15. Napiš meno autora a názov básnickej zbierky, do ktorej patrí báseň *A národ oboril sa na národ*.

16. Ktoré z tvrdení o ukážke č. 2 **neplatí**:

- a) Ukážka patrí k spoločenskej lyrike.
- b) V ukážke dominuje opisný slohový postup.
- c) Autor prirovnáva padanie ľudských tiel k padaniu zreých klasov obilia v žatve.
- d) Básnik je vďaka neologizmom zrozumiteľný.

17. Podčiarknuté umelecké prostriedky v ukážke č. 1 sú:

- a) personifikácia, prirovnanie, epiteton
- b) metafora, prirovnanie, metonymia
- c) metafora, metonymia, epiteton
- d) personifikácia, metafora, metonymia

18. Ktoré tvrdenie nevystihuje text ukážky č. 2?

- a) Verše sú zoradené do strof 4 + 4 + 6.
- b) V prvej strofe vytvára autor rým zvukovou zhodou 1. a 4. verša, 2. a 3. verša.
- c) Verš sa vždy zhoduje s vetným členením a jeho časť nepresahuje do ďalšieho verša.
- d) Básnik skrakuje slová s cieľom zachovať rytmus verša.

19. Ktorým slovotvorným postupom vzniklo slovo zahrmeli?

- a) skladaním b) odvodzovaním c) spájaním d) skracovaním

20. Čo neplatí o sonete?

- a) Do európskej poézie zaviedol sonet Francesco Petrarca.
- b) Sonet je epická básnická forma, v preklade sonetto znamená jemný zvuk.
- c) Na konci básne je výrazná pointa.
- d) Prvé štvorveršie obsahuje tézu, druhé antitézu a posledné dve trojveršia tvoria syntézu.

21. V ktorých dvoch možnostiach dochádza pri výslovnosti k zmene znelej spoluhlásky na neznelú?

- a) v prach purpur b) s besom skaziteľa c) pod kosou d) s úmyslom vraždy

22. Označ schému rýmu v tretej strofe básne *A národ oboril sa na národ*.

- a) abba b) aabb c) abab d) abcb

23. V ktorej možnosti je správne určený literárny druh a forma ukážky č. 1?

- a) lyrika, próza b) epika, poézia c) epika, próza d) lyrika, poézia

24. Režisér divadelnej hry usmerňuje herca, že počas svojho monológu má mať zachmúrenejšiu tvár. Znamená to, že režisér nie je spokojný s hercovou:

- a) mimikou b) artikuláciou c) gestikuláciou d) intonáciou

25. Epické dielo, ktorého dej je pochmúrny, z verša na verš sa stupňuje a končí sa tragicky sa nazýva:

- a) bájka b) báj c) balada d) povesť

26. V ktorej z možností sa nachádza vokalizovaná predložka?

- a) na národ b) vo víchrici c) pod kosou d) do chmúr

Ukážka č. 1 - riešenie

Toto miesto majú miestni obyvatelia veľmi radi. Treba sa vybrať chodníkom od mora na východ a potom musíme ísť hore korytom vyschnutej bystriny. Slnko na nebi mocne žiari, no vietor je chladný. Nie sú tu stromy. Studený vietor sa zarýva do pier a vháňa slzy do očí. Žijú tu len škorpióny a hady. Sú tu ostro lomené skaliská, na ktorých iskrí svetlo. Na obzore sa vlní opar. Pripomína rozmihotané steblá suchej trávy. Púšť sa trbliece. Južný vetrík rozviruje mračná piesku. Mladý pastier sa obzerá okolo seba. Skúma okolitú krajinu, každý jej bod. Jeho silueta pripomína dravého orla.

1. Z textu ukážky č. 1 vypíš expresívne slovo

c) záporného zafarbenia skaliská

d) kladného zafarbenia vetrík

5. Ktorý slohový postup je použitý v texte ukážky č. 1?

a) informačný **b) opisný** c) rozprávací d) výkladový

6. Koľko súvetí sa nachádza v texte ukážky č. 1?

a) 6 b) 5 **c) 4** d) 3

7. Vypíš z textu ukážky č. 1

c) vetu s viacnásobným vetným členom.

Žijú tu len škorpióny a hady.

d) holú vetu. Púšť sa trbliece.

5. Ktorá možnosť obsahuje len predložky?

a) kvôli, na, pod, do, za c) na, tu, vo, ku, aj

b) s, od, mi, keď, pri d) iba, ponad, so, k, pri

6. Ktorá frazeologická jednotka vyjadruje ľahostajnosť?

c) Vzal nohy na plecia.

c) Pokrčil plecami.

d) Všetko je na jej pleciach.

d) Prehadzuje si povinnosti z pleca na plece.

27. Z prvej vety ukážky vypíš všetky slová, ktoré majú rovnaký slovotvorný základ.

miesto, miestni

28. Ktorým slovným druhom je podčiarknuté slovo vo vete: *Mladý pastier sa obzerá okolo seba.*

- a) častica b) spojka c) príslovka **d) predložka**

29. V ktorom jazykovom štýle môžeme použiť nasledujúcu vetu? *Studený vietor sa zarýva do pier a vháňa slzy do očí.* **a) v umeleckom**

- e) v hovorovom
f) v administratívnom
g) v náučnom

30. Ktorý slovník by si použil, aby sa v texte neopakovali rovnaké výrazy?

- a) Frazeologický slovník
b) Synonymický slovník
c) Krátky slovník slovenského jazyka
d) Pravidlá slovenskej výslovnosti

31. Ktorým vetným členom je podčiarknuté slovo vo vete: *Na obzore sa vlní opar.*

- a) podmetom
b) priamym predmetom
c) príslovkovým určením
d) nepriamym predmetom

32. Napiš antonymum k podčiarknutému slovu vo vete:

*Sú tu ostro lomené skaliská. **__tupo__***

33. *Nie sú tu stromy.* Charakterizuj vetu podľa zloženia a členitosti.

- a) jednoduchá rozvitá, jednočlenná slovesná
b) jednoduchá rozvitá, dvojčlenná úplná
c) jednoduchá holá, dvojčlenná úplná
d) jednoduchá holá, jednočlenná slovesná

34. *Jeho silueta pripomína dravého orla.* Podčiarknuté slovné spojenie má v akuzatíve plurálu tvar

- c) dravých orlov e) dravé orli
d) **dravé orly** f) dravích orlov

Ukážka č. 2

A národ oboril sa na národ

A národ oboril sa na národ
s úmyslom vraždy, s besom skazitel'a.
Kres spráskal pušiek, zahrmeli delá:
zem stene, piští vzduch, rvú vlny vôd,

kde bleskom kmitla hrozná Astarot.

**A jak v žne postat' zbožia líha zrelá pod
kosou, radom váľajú sa telá;** v cveng
šabiel' špl'achce čerstvej krvi brod...

Tak vo víchrici totej ukrutenstva,
nímž ani tiger dravšie nezúri,

zapadá nie zvek: výkvet človečenstva,
života radosť smrtnej do chmúry,
v prach purpur všel'udského dostojenstva,
v sutiny **jasný palác** kultúry!

35. Napíš meno autora a názov básnickej zbierky, do ktorej patrí báseň *A národ oboril sa na národ*.

___**P. O. Hviezdoslav – Krvavé sonety**___

36. Ktoré z tvrdení o ukážke č. 2 **neplatí**:

- a) Ukážka patrí k spoločenskej lyrike.
- b) V ukážke dominuje opisný slohový postup.
- c) Autor prirovnáva padanie ľudských tiel k padaniu zrelých klasov obilia v žatve.

d) Básnik je vďaka neologizmom zrozumiteľný.

37. Podčiarknuté umelecké prostriedky v ukážke č. 1 sú:

- a) **personifikácia, prirovnanie, epiteton**
- b) metafora, prirovnanie, metonymia
- c) metafora, metonymia, epiteton
- d) personifikácia, metafora, metonymia

38. Ktoré tvrdenie nevystihuje text ukážky č. 2?

- a) Verše sú zoradené do strof 4 + 4 + 6.
- b) V prvej strofe vytvára autor rým zvukovou zhodou 1. a 4. verša, 2. a 3. verša.
- c) **Verš sa vždy zhoduje s vetným členením a jeho časť nepresahuje do ďalšieho verša.**
- d) Básnik skrakuje slová s cieľom zachovať rytmus verša.

39. Ktorým slovotvorným postupom vzniklo slovo zahrmeli?

- a) skladaním
- b) **odvodzovaním**
- c) spájaním
- d) skracovaním

40. Čo neplatí o sonete? - **NIE JE UČIVOM ZŠ!!!**

- a) Do európskej poézie zaviedol sonet Francesco Petrarca.
- b) **Sonet je epická básnická forma, v preklade sonetto znamená jemný zvuk.**
- c) Na konci básne je výrazná pointa.
- d) Prvé štvorveršie obsahuje tézu, druhé antitézu a posledné dve trojveršia tvoria syntézu.

41. V ktorých dvoch možnostiach dochádza pri výslovnosti k zmene znelej spoluhlásky na neznelú?

- a) **v prach purpur**
- b) s besom skaziteľa
- c) **pod kosou**
- d) s úmyslom vraždy

42. Označ schému rýmu v tretej strofe básne *A národ oboril sa na národ.*

- a) abba
- b) aabb
- c) **abab**
- d) abcb

43. V ktorej možnosti je správne určený literárny druh a forma ukážky č. 1?

- a) lyrika, próza
- b) epika, poézia
- c) epika, próza
- d) **lyrika, poézia**

44. Režisér divadelnej hry usmerňuje herca, že počas svojho monológu má mať zachmúrenejšiu tvár. Znamená to, že režisér nie je spokojný s hercovou:

- a) **mimikou**
- b) artikuláciou
- c) gestikuláciou
- d) intonáciou

45. Epické dielo, ktorého dej je pochmúrny, z verša na verš sa stupňuje a končí sa tragicky sa nazýva:

- a) bájka
- b) báj
- c) **balada**
- d) povesť

46. V ktorej z možností sa nachádza vokalizovaná predložka?

- a) na národ
- b) **vo víchrici**
- c) pod kosou
- d) do chmúr